

Hetk "Wilhelm Tell" kontsertettekandelt.
Esiplaanil Mario Zeffiri ja dirigent Arvo Volmer.
FOTO HARRI ROSPU

Kas ooperiköök rahuldab gurmaani?

HEILI VAUS-TAMM
muusikakriitik

Gioacchino Rossini ooperi "Wilhelm Tell" kontsertettekanne 20. detsembril Rahvusooper Estonias.

Osades: Rauno Elp, Mario Zeffiri, Helen Lokuta, Angelika Mikk, Nadia Kurem, Leonid Savitski, Priit Volmer, Mati Turi, Mart Laur, Urmas Põldma ja René Soom. Rahvusooper Estonia koor ja orkester, dirigent Arvo Volmer.

Ooperimaailma gurmaanlik külg on ka *bel canto* ooperite kontsertettekanded. Gurmaan oskab nautida, ent nõuab lauale ka parimat. Need, kes tulevad ooperi ja sealjuures vähe esitatud ooperi kontsertettekannet kuulama, ootavad muusikast väga suurt laengut. Ja seda ainult muusikast, sest lavastust ja sellega seonduvat

elamust ju ei ole. Kui gurmaan tellib, ütleme, pasteedi, peab see olema vähemalt eriliselt vahune ja peene maitsebuketiga. Ootaks ka, et lisanduks midagi uut. Kui maailmas on uueks suunaks toitude muutmine molekulaarsel tasandil (*à la* kandilised tomatid või magus kartul), siis puhtmuusikaliselt esitusel midagi nii kummalist just ei oodata. Aga mingi haruldane kvaliteet, eriline pühendumine või senikuulmatu tõlgendusfiness võiks küll muusikagurmaani peenendunud taju rahuldada. Kas see ettekanne oli sellisel tasemel?

Esimeseks ja suureks võiduks oli võratu häälekasutuse ja uskumatu pühendumisega tenor Mario Zeffiri osalemine. See kreeka päritolu tenor õilistas ka eelmise

bel canto ooperi, Bellini "Puritaanide" kontsertettekannet (2007).

Zeffiri ongi keskendunud *bel canto* rollidele (debüüt La Scalas 2001. aastal Bellini "La Sonnambulaga"). See on meie lauljatele vähe esitatud valdkond. Põhineb ju meie ooperiteatrite ja galakontsertide repertuaar Mozartil, Verdil-Puccinil ja veidi vene heliloojate teostel (Rahvusooperi mängukavas on küll Rossini "Tuhkatriinu", aga see pole tooniandev). Zeffiri esitas mõlemal korral partii peast, kuigi kontsertettekandel kui ühekordsel pingutusel ju päheõppimise nõuet pole. "Puritaanide" kontsertettekandel kõneldi, et see on ta lemmikteos ja sel pärast laulab ta seda peast. Aga ka Melchthal'i rolli "Wilhelm Tellist" esitas laulja ilma noodita. Ühest küljest on see loomulik inimese kohta, kelle ampluaa on *bel canto*, aga teisest küljest näitab meeletut pühendumist. Ja veidi ka enese teise kategooriasse asetamist. Zeffiri oli ka ainus, kes oma rollis veidi liikuda sai. Siin tekivad minu arvates kontsertettekande kui žanri juures sisulised käärid. Tavaliselt on selle ettevalmistusaeg oluliselt lühem kui lavastatud ooperil. Loomulikult ei saa sellele ka nii palju raha kulutada, sest tagasi tuleb ju oluliselt vähem – vaid paar kontserti ja needki mitte ooperilavastuse piletihinnaga. Noodist lauldud partii ei anna lauljale sellist häälelist ega kujunduslikku vabadust nagu peast esitatud partii. Aga samas – ootame ju puhtmuusikaliselt esituselt veel peenemat, veel paremat ja väljatöötatumat kvaliteeti kui lavastatud ooperilt! Sest vastasel juhul oleks ju kontsertettekanne vaid üks pealiskaudne noodist maha lauldud muusika ja veel ilma lavastuseta. Sellisel kujul mõttetu, eks! Nii et selles osas oli gurmaani ootuste kohane tõesti Zeffiri, kelle üdini stiilne ja suurima üleolekuga esitatud roll oli oluliselt rohkem välja töötatud kui paljudel sama teose lavastatud variantidel. Tema puhul ülistatakse vokaalseid kõrgusi. Mina tooksin eriti esile hääletekitamise kerguse ja loomulikkuse. Selle eestlastele kahjuks emakeele häälduse tõttu võõra eespositsioonist laulmise. Ja muidugi oli nauditav tema prantsuse keele hääldus. Meie trupi kiituseks olid ka nemad Lauri Leesi keelekohenduse alt läbi käinud (eriti hea hääldusega oli Urmas Pöldma).

Mida aga kogu *bel canto* stiililt oodata? Ei hiilga need teosed orkestrivärvide ega huvitava pillikasutuse poolest. Pole filosoof-

filist mitmeplaanilisust ega rabavat dramaturgiat. Aga on, või vähemalt peaks olema vaimukus, sära, ilu ja nautimismeel. Ja kindlasti teatud kergus, isegi muusikaline frivoolsus, mängulisus. Parimatel hetkedel seda orkestris oli. Oli ka Arvo Volmeri dirigenditöös, eriti peast juhutatud avamängu ja viimasel hetkel asendajana liitunud Mati Turile sissenäitamistes. Just sobivat, naljatlevat ja üleolekuga teatraalsust. Tunnustust tuleb avaldada ka tšellosoolist Mart Laasile ja palju soleerinud metsasarverühmale. Kui aga orkester rasked verdilikud toonid peale tõmbas, oli sellest kahju. Koori naishääled kostsid meeldivalt, meespool oli aga hõre ja kandvuseta. Vokalistidest rõõmustas eldkõige Nadia Kurem, kes laulis duetis Zeffiriga ajuti vägagi kauneid, kergeid ja õrnu koloratuure. Meeldiv oli meie lauljate tunnustav kaasaelamine ja väärikas partnerlus Zeffirile. Ideaalset esitust peale Zeffiri kahtlemata polnud, aga esile tahaks tõsta peaaegu kõiki. Helen Lokuta on praegu Estonia tugevamaid lauljaid oma mahlaka tämbri, sarmika lavakuju ja võimeka täpsusega. Selle stiili puhul võiks veel rohkem panustada kergusele. Rauno Elbi mahukas rollis üllatas meeldivalt lüürika, Mart Lauri puhul pani kuulama hea sügav hääli ja kergus. Angelika Mikul olid mõned kaunid õnnestumised ja aktiivne rollisuhtlemine. Mati Turi oli tõeline kangelane, et kahe tunniga partii omandas ja kontserdi päästis. Kokku võttes – gurmaani oli huvitav õhtu.